

Súd: Okresný súd Vranov nad Topľou
Spisová značka: 13Nt/4/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8820010204
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 09. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Anna Monoková
ECLI: ECLI:SK:OSVT:2020:8820010204.2

Uznesenie

Okresný súd Vranov nad Topľou samosudkyňou Mgr. Annou Monokovou v trestnej veci odsúdeného F. N., I.. XX.XX.XXXX O. N., Z. Č. XXXX/X, N., o návrhu zariadenia na zmenu spôsobu ochranného liečenia, na verejnom zasadnutí dňa 29. septembra 2020 takto

rozhodol:

Podľa § 446 Trestného poriadku v spojení s § 74 ods. 1 Trestného zákona m e n í spôsob výkonu ochranného protitoxikomanického a protigemblerského liečenia uloženého odsúdenému F. N., I.. XX.XX.XXXX trestným rozkazom Okresného súdu Košice II. sp. zn. 3T/95/2015 zo dňa 24.9.2015 z ambulantnej formy na formu ústavnú.

odôvodnenie:

Odsúdenému F. N. (ďalej len „odsúdený“) bolo trestným rozkazom Okresného súdu Košice II sp. zn. 3T/95/2015 zo dňa 24.09.2015 za spáchanie prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona okrem iného uložené ochranné protitoxikomanické a protigamblerské liečenie ambulantnou formou. Trestný rozkaz nadobudol právoplatnosť dňa 15.10.2015 a týmto dňom sa stal vykonateľným.

Prípisom zo dňa 03.04.2020 Okresný súd Košice II z dôvodu miestnej príslušnosti s poukazom na ust. § 446 ods. 1 Trestného poriadku postúpil tunajšiemu súdu návrh zariadenia H. H., M..L..T., M. M. O. I. G. zo dňa 23.1.2020, v ktorom W.. W. Z., B.. ambulantná psychiatrická zariadenia ako ošetrojúca lekárka navrhla u odsúdeného zmenu ochranného protitoxikomanického a protigamblerského liečenia z ambulantnej formy na ústavnú formu. Svoj návrh odôvodnila tým, že spolupráca s odsúdeným je komplikovaná, na kontroly sa nedostavuje, vynechal liečbu, ktorá bola nastavená na pravidelnej mesačnej báze s následkom tak závažného zhoršenia zdravotného stavu, že bol hospitalizovaný na 1. PK UNLP Košice.

Súd postupom podľa § 446 Trestného poriadku určil vo veci verejné zasadnutie.

Súd vykonal dokazovanie výsluchom odsúdeného, W.. B. X. a W.. X. Z., oboznámením sa so spisom Okresného súdu Košice II sp. zn. 3T/95/2015, odpisom z registra trestov, výpisom z evidencie priestupkov, správou Psychiatrickej liečebne v Plešivci a správou Liečebného ústavu Predná Hora a zistil tento skutkový stav.

Odsúdený uviedol pri svojom výsluchu dňa 8.9.2020, že sa cíti byť stabilizovaný, že v Plešivci je hospitalizovaný od 05.05.2020, že teraz absolvuje liečenie ústavnou formou. Uviedol, že bude dodržiavať liečbu tak ako mu bola určená, teda ambulantne, lebo sa lieči ústavne vyše 7 a pol mesiaca. Bol chvíľu doma a neskôr nastúpil liečbu do Košíc a následne do Plešivca, kde ju vykonáva už 4 a pol mesiaca. Tiež uviedol, že tie lieky, čo mu dávala W.. Z. mu nerobili dobre, chcel sa s ňou o tom rozprávať, no nepodarilo sa mu to, z tých liekov mal zlé myšlienky, cítil sa ospalý. Teraz užíva iné lieky. K ukončeniu pobytu na Prednej hore po jednom dni uviedol, že mal za sebou už 5 mesiacov liečenia v Plešivci a to

naznačovalo tomu, že tak skoro odišiel, lebo sa domnieval, že jeho stav bol a je stabilizovaný. Bol to aj návrh zo strany primára, že pokiaľ bude preložený, môže potom z Prednej hory kedykoľvek odísť, keď už v Plešivci bol dlhšie ako bolo plánované, v Plešivci mal byť dobrovoľne len tri mesiace, aj s tým išiel do Plešivca, že tam bude tri mesiace, no tam mu potom hovorili, že bude dobre, aby počkal do tohto súdu. Chcel si nájsť aj prácu, ktorú si aj našiel. Bude pracovať pre fyzickú osobu pána podnikateľa T. a bude pracovať pre spoločnosť, ktorá vozí paletový tovar po Slovensku, Prešov, Kežmarok, Poprad, Michalovce na nákladom skriňovom vozidle, na ktoré má vodičské oprávnenie. Dokonca absolvoval aj psychotesty.

W. B. X., primár Psychiatrickej liečebne Plešivec uviedol, že odsúdený je psychiatricky liečený a je hospitalizovaný od mája 2020. Ide o prvú dobrovoľnú hospitalizáciu odsúdeného v ich zariadení - Psychiatrická liečebňa Plešivec. Preložený bol po predošlom pobyte na psychiatrickej klinike v Košiciach, kde bol hospitalizovaný od 20.04.2020 do 05.05.2020. Tam bol prijatý pre agresívne prejavy v domácom prostredí, agresívne spávanie k matke. Vstup na kliniku bol nútený, potvrdený súdom. Avšak po preklade k ním už podpísal odsúdený dobrovoľnú liečbu. U odsúdeného ide o závažné duševné ochorenie z okruhu schizofrénie a k tomu pridružené ďalšie ochorenia ako závislosť od alkoholu a od iných drog. V liečebni liečia všetky druhy psychických ochorení a porúch, okrem toxikománie, pretože toto je vecou odborného liečebného ústavu psychiatrického na Prednej hore. Liečenie odsúdeného bolo zamerané najmä na duševné ochorenie, je zaradený v protialkoholickú skupinu na skupinovú terapiu, avšak protitoxikomanické liečenie u nich nevykonáva. Jeho stav môžu v súčasnosti hodnotiť z hľadiska základnej choroby ako stabilizovaný, čo potvrdzujú aj psychologické testy. Jeho správanie na oddelení je primerané, neprejavujú sa žiadne chorobné prejavy, je zapojený v pracovnej terapii a komunitnom systéme. Verbalizuje snahu pokračovať v ambulantnej liečbe v domácom prostredí. K ochrannému protigamblérskeho liečeni uviedol, že je súčasťou protitoxikologického liečenia. Rozdiel je v tom, že gambler je závislý, jeho túžbou je hrať, bez ohľadu na to či vyhrá, či nie. Kdežto hazardný hráč hrá preto, aby vyhral. Čo sa týka protitoxikomanického liečenia odsúdeného na Prednej hore uviedol, že počas ich pobytu zasielajú žiadosť na Prednú horu, kde je to prísne limitované a viazané na súhlas poisťovne. Zatiaľ sa také kroky nevykonávali vo vzťahu k odsúdenému, nakoľko tento jednak nesúhlasil a taktiež nebol z ich pohľadu dôvod na takýto postup.

W. X. Z. uviedla, že pokiaľ sa týka podaného návrhu na zmenu liečenia u odsúdeného, bola mu nariadená ochranná ambulantná liečba, nielen psychiatrická ale aj protitoxikomanická, pričom prvé mesiace a roky spolupracoval za výraznej podpory matky. Bol aj ústavne hospitalizovaný kvôli zhoršeniu stavu, ale stále tá komunikácia v rámci ambulantnej ochrannej liečby bola taká, že sa dostavoval na ambulantnú liečbu. Pred podaním návrhu tá komunikácia bola sťažnená, síce sa odsúdený ozýval, ale stále sa kontroly odkladali, neboli dodržiavané termíny. Tým, že mal nastavenú dlhodobú injekčnú liečbu, ktorá sa práve podávala počas kontrol, tak to súvisí aj s tým, že tú liečbu neabsolvoval. Uviedla, že bola v kontakte s matkou odsúdeného, ktorá ju priebežne informovala o stave a správaní odsúdeného, ktorý sa zhoršoval. Vzhľadom aj k predchádzajúcim anamnézám a skúsenostiam, že pri vynechaní liečby došlo k opakovaným relapsom, teda k znovunavrátaniu príznakov, vzhľadom k tomu, že chceli zamedziť definitívnemu zhoršeniu stavu, ktorý zvyčajne sa manifestoval tým, že odsúdený musel byť hospitalizovaný s tak výraznými poruchami správania, ktorá často súvisela aj s nejakou trestnou činnosťou, so zneužívaním psychoaktívnych látok, pretože u odsúdeného ide o kombinované dve závažné poruchy, ktoré sa pri nedodržiavaní liečebného režimu navzájom ovplyvňujú negatívnym spôsobom, to bol aj dôvod tohto návrhu. Uviedla, že vie, že aj správanie, aj čo sa týka akútneho stavu odsúdeného sa zlepšilo, čo asi možno logicky pripísať na druh tej supervízie toho ústavného zariadenia. Často prišli na kontrolu spolu, resp. za intervencie matky. Pokiaľ ten kontakt medzi nimi oslabil, tak sa to prejavilo a prístup odsúdeného k liečeniu sa zhoršoval. U odsúdeného by bolo vhodné, aby s ním pracoval nejaký komunitný pracovník, o čo sa teraz aj v komunitnej psychiatrii systém usiluje, ale takýto systém v súčasnosti nefunguje. Ak by pokračovala ambulantná ochranná liečba, je potrebné, aby pokračovala v mieste trvalého bydliska, plus by mala byť zameraná aj na tú protitoxikomanickú liečbu. V ďalšom uviedla, že zlepšenie stavu u odsúdeného bol výsledok vtedajšej liečby, t.j. získanie vodičského oprávnenia, ako aj absolvovanie psychotestov, ale odsúdený vie, že na to sa vyžaduje spolupráca a riadne absolvovanie liečby. U niekoho možno povedať, že má len perspektívu, ale u odsúdeného, tak ako sa to aj potvrdilo, teda akonáhle je vynechaná liečba, tak nastupuje zhoršenie, ktoré ústi nielen do hospitalizácie ale aj do zhoršenia správania. Odsúdený pri nedodržiavaní liečenia uvádzal, že sa ich nezúčastňuje preto, lebo sa necíti chorý, že nepotrebuje liečbu. Tomuto sa hovorí, že chýba tzv. psychický náhľad alebo pocit psychickej morbidity, čo je súčasťou klinického obrazu daného ochorenia.

Zo spisu Okresného súdu Košice II sp. zn. 3T/95/2015 vyplýva, že na odsúdeného bola podaná obžaloba pre prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona, za ktorý bol uznaný vinným trestným rozkazom zo dňa 24.09.2015, ktorým mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 6 mesiacov nepodmienečne so zaradením do výkonu trestu s minimálnym stupňom stráženia. Súčasne mu bolo uložené podľa § 73 ods. 2 písm. c) Trestného zákona ochranné protitoxikomanické a protigamblerské liečenie ambulantnou formou. Predmetné liečenie mu bolo nariadené dňa 19.10.2015 vo výkone trestu odňatia slobody a po výkone trestu bolo nariadené dňa 18.01.2016 v Centre pre liečbu drogových závislostí. Výzva na jeho nástup v tomto zariadení mu bola adresovaná dňa 18.01.2016. Následne súd zmenil zariadenie na výkon ochranného liečenia a ochranné liečenie mu bolo nariadené dňa 17.02.2016 u W. X. Z., B., ktorá priebežne súdu poskytovala správy o liečení odsúdeného, v správach mimo iného uviedla, že odsúdený trpí paranoidnou schizofréniou a že matka odsúdeného uviedla, že má podozrenie, že odsúdený užíva nejaké syntetické preparáty a pokračuje u neho gamblerská aktivita, v správach konštatovala, že sa dostavuje na pravidelné kontroly, ale pod supervíziou matky, chýba dostatočný náhľad a kritičnosť v rámci duševnej poruchy. V správe zo dňa 7.12.2018 zariadenie uviedlo, že odsúdený dochádza na kontroly pravidelne, že liečenie ambulantnou formou plní svoj účel a navrhla pokračovanie v tejto forme. V ďalšej správe zo dňa 23.1.2020 už zariadenie uviedlo, že ochranné liečenie ambulantnou formou nenapĺňa svoj účel, spolupráca s odsúdeným je komplikovaná, na kontroly sa nedostavuje a vynechal liečbu, preto navrhujú zmenu spôsobu výkonu ochranného liečenia na ústavnú formu.

Podľa odpisu z registra trestov odsúdený bol doposiaľ trikrát súdne trestaný a to trestným rozkazom Okresného súdu Košice II sp. zn. 0T/110/2011 zo dňa 17.11.2011 pre prečin marenie výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. d) Trestného zákona, trestným rozkazom Okresného súdu Košice II sp. zn. 0T/69/2015 zo dňa 02.05.2015 pre prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 2 Trestného zákona a trestným rozkazom Okresného súdu Košice II sp. zn. 3T/95/2015 zo dňa 24.09.2015 pre prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona.

Odsúdený má podľa výpisu z centrálnej evidencie priestupkov evidovaných 15 záznamov a to v súvislosti s porušením predpisov o cestnej premávke.

Prokurátor v konečnom návrhu uviedol, že vzhľadom na dokazovanie má za to, že aj v prospech odsúdeného by bolo, aby vo svojej liečbe pokračoval ústavnou formou, čo by zabezpečilo jeho skoré vyzdravenie a tým aj zaradenie do plnohodnotného života vrátane aj výkonu pracovnej činnosti, na ktorú poukázal sám odsúdený a preto navrhol zmenu formy liečby na ústavnú.

Obhajca v konečnom návrhu uviedol, že aj z predbežných prepúšťacích správ je možné vyvodiť záver na to, že aktuálny stav odsúdeného je taký, že umožňuje pokračovať v ambulantnej liečbe a preto obhajoba navrhuje, aby návrhu na zmenu liečby z ambulantnej na ústavnú nebolo vyhovené.

Podľa § 74 ods. 1 tretia veta Trestného zákona ak možno vzhľadom na povahu choroby a liečebné možnosti očakávať, že účel splní aj ambulantné liečenie, môže súd nariadiť aj tento spôsob liečenia, prípadne ústavné liečenie zmeniť na ambulantné liečenie alebo v odôvodnenom prípade aj naopak.

Podľa § 74 ods. 2 veta prvá Trestného zákona ochranné liečenie potrvá, kým to vyžaduje jeho účel.

Podľa § 446 ods. 1 Trestného poriadku o zmene spôsobu výkonu ochranného liečenia rozhoduje na návrh prokurátora, obvineného, jeho zákonného zástupcu, osoby, ktorá by mohla za obvineného v jeho prospech podať odvolanie, alebo ak obvinený medzitým nastúpil alebo absolvoval uloženú odvykaciu alebo inú liečbu v niektorom zdravotníckom zariadení, na návrh ošetrojúceho lekára alebo aj bez takého návrhu súd, v ktorého obvode je liečebné zariadenie, v ktorom sa ochranné liečenie vykonáva, na verejnom zasadnutí; predtým musí byť odsúdený vylúchnutý.

Ochranné liečenie je jedno z najvýznamnejších a najdôležitejších druhov ochranných opatrení. Osoby, ktorým sa takéto ochranné liečenie ukladá, sú najmä tie, ktoré spáchali protiprávny čin, ale pre nepríčetnosť ich nemožno trestne stíhať, páchatelia, ktorí v čase spáchania trestného činu boli v stave zmenšenej príčetnosti a páchatelia, ktorí sa oddávajú zneužívaniu návykových látok ako sú

alkohol, drogy, ostatné látky, ktoré nepriaznivo ovplyvňujú psychiku človeka alebo jeho ovládacie a rozpoznávacie schopnosti, a trestný čin spáchali pod ich vplyvom alebo v súvislosti s ich užívaním.

Význam ochranného liečenia je v záujme spoločnosti na ochranu pred takýmito osobami a má veľký význam aj pre samotné osoby z hľadiska kladného dopadu liečenia na ich ďalší život.

Ochranné liečenie je jedným z druhov ochranných opatrení, ktoré patria medzi prostriedky slúžiace na dosiahnutie účelu Trestného zákona. Jeho účelom je rovnako ako pri treste zaistiť ochranu spoločnosti, ale špecifickým spôsobom.

O zmene z ambulantného na ústavné liečenie rozhodne súd, ak liečená osoba sa odmieta podrobiť ochrannému liečeniu, alebo sa ukáže, že ďalší pobyt liečenej osoby na slobode je nebezpečný, alebo sa dodatočne zistí, že vzhľadom na povahu choroby a liečebné možnosti nemožno očakávať splnenie účelu ochranného liečenia ambulantnou formou.

Po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že návrh zariadenia na zmenu spôsobu výkonu ochranného liečenia je dôvodný, nakoľko ambulantným výkonom ochranného liečenia uloženého odsúdenému zjavne nie je možné dosiahnuť jeho účel.

V tejto súvislosti súd poukazuje na skutočnosti uvedené v samotnom návrhu na zmenu spôsobu ochranného liečenia, kde zariadenie udáva, že ochranné liečenie vykonávané ambulantnou formou nenaplní svoj cieľ, že spolupráca s odsúdeným je komplikovaná, že vynechával liečbu, prestal chodiť na kontroly a bol hospitalizovaný na psychiatrickej klinike.

Je pravdou, že od času podania návrhu sa odsúdený podrobil liečbe v trvaní niekoľko mesiacov, tak ako to vyplýva z preložených správ, najmä Psychiatrickej liečebne v Plešivci a to od 5.5.2020 do 24.9.2020, čomu ešte predchádzala hospitalizácia na psychiatrii v Košiciach, no ihneď po nástupe na do Odborného liečebného ústavu psychiatrického na Prednej Hore, odsúdený dobrovoľne ukončil liečbu po jednom dni. Súd kladne vníma odsúdeným deklarovajúcu snahu viesť riadny život, zamestnať sa a pokračovať v ambulantnej liečbe, no na druhej strane je potrebné zobrať do úvahy skutočnosti uvedené zástupkyňou zariadenia ako aj v samotnom návrhu, teda všetky okolnosti, ktoré podaniu návrhu predchádzali ale najmä konštatovanie o tom, že u odsúdeného v prípade vynechania liečby, k čomu počas ambulantnej liečby dochádzalo, takmer s istotou nastupuje zhoršenie stavu, ktoré ústi nielen do hospitalizácie ale aj do zhoršenia správania.

Na základe vyššie uvedeného potom podľa názoru súdu možno prijať záver, že na základe vyhodnotenia zdravotného stavu odsúdeného a v prípade nedodržania liečby vyplývajúcich možných rizík jeho zhoršenia tak pre spoločnosť ako aj pre samotného odsúdeného je nevyhnutné zmeniť ochranné liečenie z formy ambulantnej na formu ústavnú, keďže je zrejmé, že ambulantnou formou liečby nie je možné dosiahnuť dlhodobé zlepšenie zdravotného stavu odsúdeného a teda nemôže byť naplnený účel ochranného liečenia.

Vzhľadom na vyššie uvedené súd rozhodol tak ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu možno podať sťažnosť v lehote do 3 (troch) pracovných dní od oznámenia tohto uznesenia na Krajský súd v Prešove prostredníctvom Okresného súdu Vranov nad Topľou. Sťažnosť má odkladný účinok.